

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษามีบทบาทสำคัญในการช่วยให้เยาวชนพัฒนาทั้งทางด้านปัญญา บุคลิกภาพและช่วยให้เยาวชนมีความสำเร็จในชีวิต ทุกประเทศจึงหาทางส่งเสริมการศึกษาให้มีคุณภาพ มีมาตรฐานความเป็นเลิศ ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยพัฒนาผู้เรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยตรง (ขวัญใจ โปธิ์ทองนาถ, 2547, หน้า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่ง ที่บ่งบอกถึงคุณภาพทางการศึกษาและคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งนับตั้งแต่กระทรวงศึกษาธิการได้กระจายอำนาจการวัดและประเมินผลทางการศึกษาสู่ระดับสถานศึกษา การประเมินสัมฤทธิ์ ผู้เรียนทั้งในระดับการเรียนการสอน การตัดสินใจ - ตก และการอนุมัติความสำเร็จการศึกษา เป็นอำนาจของสถานศึกษาถึงแม้ว่าการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาทั่วประเทศจะใช้หลักสูตรเดียวกันของกระทรวงศึกษาธิการ แต่ความหลากหลายในทางปฏิบัติเรื่องรูปแบบการเรียนการสอน การใช้สื่ออุปกรณ์ ตลอดจนการวัดและประเมินผลได้เกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ทั้งในสถานศึกษาต่าง ๆ ภายในภูมิภาคและต่างภูมิภาค เพื่อเป็นการควบคุมและรักษาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่าง ๆ ทั่วประเทศให้มีมาตรฐานใกล้เคียงกัน กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดให้มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ใน 4 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ ทุกระดับมีเจตนาธรรมเช่นเดียวกัน คือ ตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อนำผลการประเมินมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาอย่างต่อเนื่องต่อไป (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการขั้นพื้นฐาน , 2552 , หน้า 3)

การวัดและประเมินผลระดับชาตินั้นเป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมิน ผลจากการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพ การจัดการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในระดับนโยบายของประเทศ

ข้อมูลที่ได้จากการประเมินในระดับต่างๆ ข้างต้นจะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการตรวจสอบ ทบทวน พัฒนาคุณภาพผู้เรียน ถือเป็นภาระความรับผิดชอบของสถานศึกษาที่จะต้อง

จัดระบบดูแลช่วยเหลือ ปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริมสนับสนุน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ บนพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคลที่จำแนกตามสภาพปัญหาและความต้องการ ได้แก่ กลุ่มผู้เรียนทั่วไป กลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาด้านวินัยและพฤติกรรม กลุ่มผู้เรียนที่ปฏิเสธโรงเรียน กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม กลุ่มพิการทางร่างกายและสติปัญญา เป็นต้น ข้อมูลจากการประเมินจึงเป็นหัวใจของสถานศึกษาในการดำเนินการช่วยเหลือผู้เรียนได้ทันท่วงที เป็นโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและประสบความสำเร็จในการเรียน

จากความสำคัญของการจัดการศึกษากระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดนโยบายสำหรับการปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยมุ่งที่จะพัฒนาประเทศไทย ให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้อันเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะนำไปสู่ระบบเศรษฐกิจบนฐานความรู้ ให้ชาวไทยทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันที่จะได้รับความรู้และการฝึกอบรมตลอดชีวิตมีปัญญาเป็นทุนไว้สร้างงาน สร้างรายได้ และสามารถนำประเทศให้ก้าวพ้นวิกฤติทางเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลให้การศึกษาด้านการวัดและประเมินผลต้องปรับเปลี่ยนไปจากที่เคยดำเนินการทั้งด้านขอบเขต สาระ และวิธีการดำเนินการซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาโครงสร้างขององค์กรและโครงการเพื่อรองรับและสนับสนุนการปฏิบัติการของกระทรวงศึกษาธิการด้านการวัดและประเมินผล โดยเฉพาะในการประเมินคุณภาพระดับชาติ (Nation Test) มีอยู่ 2 ระดับ คือ การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการประเมินความถนัดทางการเรียน การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะประเมินตามช่วงชั้นที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานและประเมินสาระการเรียนรู้หลัก ส่วนการประเมินความถนัดทางการเรียนนั้น จะวัดเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นการวัดความรู้ที่ตกตะกอนอยู่ในตัวผู้เรียนรวมทั้งที่สังเคราะห์มาเป็นเวลานาน สามารถใช้เป็นตัวบ่งชี้ความสามารถนักเรียนที่ได้รับการพัฒนาแล้วและเป็นตัวพยากรณ์ที่สามารถทำนายความสำเร็จทางการศึกษาในอนาคต

และในปีการศึกษา 2556 กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา ได้นำนโยบายเรื่องการประเมินคุณภาพระดับชาติ ประเภทการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาปฏิบัติ โดยได้ดำเนินการจัดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O net) ขึ้นในระหว่างวันที่ 8 – 9 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2557 โดยมีค่าสถิติพื้นฐานของการจัดสอบ รายละเอียดดังนี้

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีสนามสอบที่ใช้ในการสอบ จำนวน 32 สนามสอบ มีโรงเรียนเข้าสอบ จำนวน 170 โรงเรียน มีนักเรียนเข้าสอบ จำนวน 4,511 คน และมีคณะกรรมการระดับสนามสอบ จำนวน 554 คน

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีสนามสอบที่ใช้ในการสอบ จำนวน 28 สนามสอบ มีโรงเรียนเข้าสอบ จำนวน 76 โรงเรียน มีนักเรียนเข้าสอบ จำนวน 2,771 คน และมีคณะกรรมการระดับสนามสอบ จำนวน 373 คน

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาจึงเล็งเห็นความสำคัญของการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการระดับสนามสอบ จึงได้จัดทำโครงการวิจัยเรื่อง การศึกษาผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการระดับสนามสอบที่มีต่อการจัดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน เพื่อนำข้อมูลของผลการปฏิบัติงานดังกล่าวมาใช้วางแผนในการจัดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน ประจำปีการศึกษา 2557 และผลการวิจัยดังกล่าวนี้จะใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานสำหรับผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน อีกทั้งเป็นการสร้างความตระหนักให้แก่ครูผู้สอนและนักเรียนในการเตรียมตัวเพื่อรองรับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O net) ปีการศึกษา 2557 ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการระดับสนามสอบที่มีต่อการจัดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการระดับสนามสอบที่มีต่อการจัดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน จำแนกตามอำเภอ
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการระดับสนามสอบที่มีต่อการจัดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการระดับสนามสอบที่ปฏิบัติหน้าที่การจัดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3 ประจำปีการศึกษา 2556

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการระดับสนามสอบ แบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ การปฏิบัติหน้าที่ก่อนการจัดสอบ ระหว่างการจัดสอบ และหลังการจัดสอบ

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ คณะกรรมการระดับสนามสอบระดับอำเภอ

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการระดับสนามสอบที่มีต่อการจัดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน

ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการวิจัยในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556

นิยามศัพท์เฉพาะ

คณะกรรมการระดับสนามสอบ หมายถึง ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3 ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นคณะกรรมการระดับสนามสอบ แบ่งเป็น หัวหน้าสนามสอบ กรรมการกลาง กรรมการคุมสอบ ครูผู้ขนส่งนักเรียน และนักการภารโรง ประจำปีการศึกษา 2556

ผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการระดับสนามสอบ หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทที่ได้รับมอบหมายจากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) แบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะก่อนการสอบ ระยะระหว่างการสอบ และระยะหลังการสอบ

การจัดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O net) ของระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นไปตามขั้นตอนการดำเนินการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O net) ของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

อำเภอ หมายถึง อำเภอในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3 จำนวน 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอแม่เมาะ อำเภอฝาง อำเภอไชยปราการ อำเภอเชียงดาว และอำเภอเวียงแหง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อให้บุคลากร หรือผู้ที่เกี่ยวข้องทางการจัดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน ได้ทราบผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการระดับอำเภอ
2. เพื่อรับทราบปัญหาและข้อเสนอแนะจากการจัดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานของคณะกรรมการระดับอำเภอ
3. เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการจัดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานในปีการศึกษา 2557 ต่อไป